

Nancy Edwards
Cadeirydd - Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru
Ffordd Penglais
Aberystwyth
SY23 3BU

22 Rhagfyr 2021

Annwyl Nancy,

Llythyr Cylch Gwaith Tymor y Llywodraeth ar gyfer Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru

Hoffwn ddiolch i Gomisiwn Brenhinol Henebion Cymru (y Comisiwn Brenhinol) am y gwaith pwysig y mae wedi'i wneud wrth ymateb i bandemig Covid-19. Mae'r cyrff a noddir yn fy mhortffolio wedi dangos arweinyddiaeth, hyblygrwydd a gwydnwch yn ystod amgylchiadau heriol. Rhaid inni symud yn awr i sicrhau bod buddsoddiad Llywodraeth Cymru yn cefnogi adferiad ein sectorau, ein pobl a Chymru gyfan. Er gwaethaf yr heriau difrifol iawn y mae wedi'u cyflwyno, mae cyfle i ni geisio'r dysgu cadarnhaol o Covid-19, a chynnal y momentwm a gyflawnwyd ar y mynediad gwell i ddiwylliant drwy ddigido, technolegau digidol newydd, a digwyddiadau digidol.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn amlinellu blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a'i hymrwymadau i bobl Cymru. Yn gyfnewid am y cyllid grant y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddarparu, gofynnaf i'r Comisiwn Brenhinol ystyried sut y gall gyflawni ei gyfrifoldebau mewn ffordd sy'n gyson â gwerthoedd Llywodraeth Cymru.

Dylai ein nodau a rennir gynnwys:

- Datgarboneiddio;
- Mynd i'r afael â phob anghydraddoldeb a sicrhau Cymru wrth-hiliol;
- Gwella mynediad a chyfranogiad i bawb;
- Hyrwyddo iechyd a llesiant;
- Creu cyfleoedd i bobl ifanc; a
- Cyflwyno delwedd bwerus a chadarnhaol o Gymru i'r byd.

Yn Atodiad A, rwyf wedi amlinellu'r meysydd lle rwy'n teimlo y gall y Comisiwn Brenhinol gyfrannu at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae'r cyd-destun strategol presennol ar gyfer gwaith cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru i'w gweld yn Atodiad B.

Bydd y Comisiwn Brenhinol yn bartner cyflawni allweddol ar gyfer nifer o ymrwymadau'r Rhaglen Lywodraethu, gan gynnwys diogelu enwau lleoedd Cymru. Edrychaf ymlaen at gael eich cefnogaeth a'ch arbenigedd gwerthfawr wrth fwrw ymlaen â'r ymrwymadau hyn.

Mae gweithio mewn partneriaeth yn bwysig er mwyn cyflawni ein nod o ehangu mynediad, cyfranogiad ac ymgysylltu. Yr wyf yn argyhoeddedig y gallai'r cyrff a noddir o fewn fy mhortffolio gyflawni cymaint mwy wrth gydweithio, ac fe'ch anogaf i gydweithio fel arweinwyr diwylliannol i wneud y mwyaf o'ch effaith.

Yn ogystal â gwaith craidd y Comisiwn Brenhinol, fel y nodir yn ei Warrant Frenhinol, cynnal eich cyfrifoldebau statudol a'ch safonau proffesiynol gan gynnwys eich statws fel Man Adneuo cydnabyddedig ar gyfer cofnodion cyhoeddus a chadw Achrediad Gwasanaeth Archifau, gwelaf gyfleoedd pellach i'r Comisiwn Brenhinol gyfrannu'n gadarnhaol at gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu. Mae hyn yn cynnwys ehangu eich gwaith yn hyrwyddo'r Rhestr o Enwau Lleoedd Hanesyddol a Chynllun Ymaddasu'r Sector Amgylchedd Hanesyddol a Newid yn yr Hinsawdd, yn ogystal â datblygu mentrau newydd mewn ymateb i'n hamcanion craidd.

Yn unol â'r Ddogfen Fframwaith, sy'n sail i'r berthynas rhwng y Comisiwn Brenhinol a Llywodraeth Cymru, dylech symud yn awr i adolygu eich cynlluniau busnes, gan ddangos sut y byddwch yn cyflawni yn erbyn y meysydd a amlinellir yn y llythyr hwn a'i atodiadau.

Mae llawer i'w wneud, ond yr wyf yn argyhoeddedig y gall fy mhortffolio wneud gwahaniaeth cadarnhaol a pharhaol i fywydau pobl. Edrychaf ymlaen at weithio gyda chi i gyflawni hyn.

Yn gywir

Dawn Bowden AS
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau a Chwaraeon, a'r Prif Chwip

cc Christopher Catling, Ysgrifennydd

ATODIAD A: Y Prif Amcanion y bydd angen eu cyflawni

Ar gyfer pob un o'r prif gyflawniadau hyn, bydd fy swyddogion yn gweithio gyda chi i benderfynu, a chytuno ar ddangosyddion perfformiad priodol cyn y flwyddyn ariannol 2022-23. Dylid adrodd ar y dangosyddion perfformiad hyn bob chwarter, fel rhan o'r trefniadau monitro rheolaidd, a thrwy gydol y tymor hwn o Lywodraeth.

1. Darparu gofal iechyd effeithiol, o ansawdd uchel a chynaliadwy

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn pwysleisio gwella'r ddarpariaeth iechyd meddwl ac mae'n canolbwyntio ar atal, cefnogi pobl i fyw bywydau iach, mynd i'r afael â stigma ym maes iechyd meddwl, a chyflwyno fframwaith Cymru gyfan i gyflwyno rhagnodi cymdeithasol fel ffordd o fynd i'r afael ag unigrwydd.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Gweithredu ffyrdd o gefnogi iechyd meddwl da ar draws y sefydliad, gan sicrhau nad oes stigma ynghlwm wrth faterion iechyd meddwl;
- Sicrhau bod y gweithlu wedi'i hyfforddi'n briodol i gefnogi'r rhai sy'n dioddef o broblemau iechyd meddwl;
- Ymgysylltu â'r gwaith o ddatblygu'r fframwaith arfaethedig ar gyfer Cymru gyfan ar gyfer presgripsiynu cymdeithasol, ac, yn benodol, gweithio i nodi meysydd lle gallai'r Comisiwn Brenhinol gefnogi presgripsiynu cymdeithasol i fynd i'r afael ag unigrwydd a chefnogi lles.

2. Diogelu, ail-adeiladu a datblygu ein gwasanaethau ar gyfer pobl sy'n agored i niwed

Mae ffocws y Rhaglen Lywodraethu yn y maes hwn yn ymwneud â gwasanaethau gofal integredig, gan gefnogi dinasyddion sy'n agored i niwed, gan gynnwys plant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n wynebu'r heriau mwyaf. Credaf y dylai ein cyrff a noddur helpu pobl Cymru i fyw bywydau ystyrlon, a dylech ystyried sut y gallwch wella eich cefnogaeth i bobl mewn grwpiau agored i niwed a / neu ddifreintiedig.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Sicrhau y gall yr ystod ehangaf o grwpiau agored i niwed ymgysylltu â diwylliant Cymru ac nad ydynt yn cael eu heithrio rhag cymryd rhan. Dylai hyn gynnwys nodi a darparu cyfleoedd penodol sy'n galluogi pobl mewn grwpiau agored i niwed neu ddifreintiedig a'r rhai mewn cymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol i elwa o'r gwasanaethau a gynigiwch.
- Bod yn rhagweithiol ynghylch sicrhau bod y sefydliad yn cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i fod yn genedl sy'n ystyriol o oedran;
- Adolygwch eich cefnogaeth bresennol i gymunedau B/byddar ac i'r rhai sy'n byw gydag anabledau eraill, gan gynnwys anabledau cudd, a gweithio tuag at barhau i wella'r gwasanaethau hyn.

3. Adeiladu economi yn seiliedig ar egwyddorion gwaith teg, cynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol

Gan gyd-fynd â chryfhau ein Contract Economaidd, mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ceisio sicrhau ffocws o'r newydd ar bobl ifanc drwy Warrant Pobl Ifanc. Mae partneriaeth gymdeithasol, swyddi cynaliadwy, hyrwyddwyr cyflogaeth pobl anabl, a chefnogi cadwyni cyflenwi lleol yn elfennau allweddol o'r ymrwymiad hwn.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Darparu ystod newydd neu well o opsiynau i gefnogi pobl ifanc Cymru i gael gwaith – gallai'r rhain gynnwys prentisiaethau, hyfforddiant, profiad gwaith a rhaglenni mentora a dylent gyd-fynd â'r Warrant Person Ifanc;
- Defnyddio'r rhwydwaith newydd o Hyrwyddwyr Cyflogaeth Pobl Anabl i helpu i gau'r bwlch rhwng pobl anabl a gweddill y boblogaeth sy'n gweithio;
- Gweithio tuag at darged o 30% o leiaf ar gyfer gweithio gartref;
- Datblygu a chryfhau eich prosesau caffael presennol i helpu i gefnogi cadwyni cyflenwi lleol.

4. Adeiladu economi gryfach a gwyrddach wrth i ni wneud y cynnydd mwyaf tuag at ddatgarboneiddio

Mae gan ein Rhaglen Lywodraethu bwyslais ar dwf cynaliadwy, ac ar seilwaith digidol, economaidd a thrafnidiaeth newydd a all helpu i ail-ysgogi ein cymunedau.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Gweithio i ddiogelu enwau lleoedd Cymru drwy arwain grŵp gorchwyl a gorffen a fydd yn nodi, datblygu a gwneud argymhellion i'r Comisiwn Brenhinol ar sut y gallant wella a hyrwyddo'r rhestr o enwau lleoedd hanesyddol;
- Cefnogi ymrwymiad Llywodraeth Cymru i sicrhau economi ddi-garbon drwy weithio i fod yn garbon niwtral erbyn 2030;
- Cefnogi targed Llywodraeth Cymru o 45% o deithiau sy'n cael eu gwneud drwy ddulliau cynaliadwy erbyn 2040;
- Adolygwch eich gweithgarwch digidol cyfredol ar ôl i ymgysylltu digidol gyflymu'n ddiweddar yn ystod Covid-19. Dylech nodi a mynd i'r afael â meysydd o wendid, chwilio am enghreifftiau o arfer gorau o fewn eich sefydliad eich hun a chan sefydliadau eraill, a cheisio adeiladu ar lwyddiannau 2020-21.

5. Ymgorffori ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn

Mae Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio ar drawsnewid gwyrdd fel rhan o'n huchelgais i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.

Hoffwn i'r Comisiwn Royal:

- Parhau â'ch gwaith yn cyfrannu at gyflawni Cynllun Ymaddasu Sector yr Amgylchedd Hanesyddol a'r Newid yn yr Hinsawdd yng Nghymru, gan arwain ar gyfer meysydd gwaith sy'n gysylltiedig ag arbenigedd y Comisiwn Brenhinol;
- Lleihau gwastraff ar draws y sefydliad er mwyn cyrraedd targedau dim gwastraff;
- Sefydlu hyrwyddwyr gwyrdd yn y gweithle;
- Sicrhau bod effaith bioamrywiaeth yn cael ei hystyried yn briodol fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau.

6. Parhau â'n rhaglen hirdymor o ddiwygio addysg, a sicrhau bod anghydraddoldebau addysgol yn lleihau a bod safonau'n codi

Bydd Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda phlant a phobl ifanc, eu teuluoedd a'r gweithlu addysg i sicrhau'r canlyniadau gorau i ddysgwyr, yn enwedig y rhai sydd fwyaf agored i niwed.

Hoffwn i'r Comisiwn Royal:

- Gweithio gyda phartneriaid yn y sector diwylliannol i ddatblygu rhaglen cyfoethogi gwyliau ysgol;
- Cefnogi'r cwricwlwm newydd yng Nghymru.

7. Dathlu amrywiaeth a symud i ddileu anghydraddoldeb o bob math

Rhaid inni weithio gyda'n gilydd i sicrhau newid cadarnhaol, gan gydnabod ein dynoliaeth gyffredin wrth ddathlu amrywiaeth a gwahaniaeth.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Ystyried sut mae llywodraethu eich sefydliad yn cefnogi egwyddorion ['Adlewyrchu Cymru wrth Redeg Cymru'](#) a symud ar frys i fynd i'r afael ag unrhyw feysydd y mae angen gweithredu arnynt a datblygu cynllun ar gyfer gwella amrywiaeth yn y gweithlu ac ar lefel bwrdd';
- Gweithredu nodau'r Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol a'r Cynllun Gweithredu LGBTQ;
- Sicrhau bod hanesion a diwylliannau ein cymunedau Pobl Dduon, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig yn cael eu cynrychioli'n briodol gan y Comisiwn Brenhinol a'i bartneriaid cyflawni
- Cryfhau eich partneriaeth â sefydliadau gwirfoddol ar draws ystod eich cyfrifoldebau
- Datblygu hyrwyddwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth sy'n cwmpasu'r holl nodweddion gwarchoddedig, a gwella ymgysylltiad y Comisiwn â chymunedau anodd eu cyrraedd.

8. Gwthio ymlaen tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg, a galluogi ein diwydiannau twristiaeth, chwaraeon a'r celfyddydau i ffynnu

Mae cyrff a noddir gan ddiwylliant a chwaraeon Llywodraeth Cymru yn bartneriaid allweddol o ran ehangu mynediad i'n treftadaeth, harneisio creadigrwydd, a datblygu gallu pobl Cymru ym maes chwaraeon. Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i sicrhau bod gennych y cymorth sydd ei angen arnoch i gynnal eich lle priodol ar lwyfan y byd, ac, yn yr un modd, mae eich rôl wrth gyflwyno Cymru i'r byd yn bwysig. Rydych hefyd yn bartner allweddol wrth gefnogi ein hymrwymiad i sicrhau miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Parhau i gefnogi'r gwaith o ddiogelu a rheoli Tirwedd Lechi newydd Safle Treftadaeth y Byd Gogledd Orllewin Cymru drwy gyfrannu at ei grwpiau rheoli a chyflawni camau gweithredu yn y Cynllun Rheoli Eiddo gan gynnwys cyhoeddi'n ddwyieithog Gofalu am Dirweddau Llechi Cymru;
- Ymateb i strategaeth Cymraeg 2050 drwy barhau i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, y defnydd o'r Gymraeg, a thrwy greu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu.
- Cefnogi datblygu a gweithredu strategaeth ddiwylliant newydd i Gymru.

9. Gwneud ein dinasoedd, ein trefi a'n pentrefi hyd yn oed yn lleoedd gwell i fyw a gweithio ynddynt

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwymo i gefnogi ein partneriaid mewn llywodraeth leol, ac, mewn perthynas â'm cyfrifoldebau portffolio, mae'n tynnu sylw at sut y mae Llywodraeth Cymru am sicrhau y gall cymunedau ffynnu fel canolfannau cyfnewid cymdeithasol, hamdden, chwaraeon a diwylliant.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Cefnogi'r gwaith o reoli'r amgylchedd hanesyddol yn weithredol;
- Darparu cymorth i wasanaethau cadwraeth awdurdodau lleol a gweithio gyda Cadw ar nodi blaenoriaethau ar gyfer cofnodi asedau hanesyddol sydd mewn perygl;
- Cefnogi cyfranogiad mewn darganfod a rhannu treftadaeth amrywiol ar lefel leol;
- Parhau i weithio gyda Cadw i nodi adeiladau blaenoriaeth C20 i'w cofnodi, ac i annog ymgysylltu â'r gymuned â'r gweithgaredd hwn.

10. Arwain Cymru mewn sgwrs ddinesig genedlaethol am ein dyfodol cyfansoddiadol, a rhoi'r presenoldeb cryfaf posibl i'n gwlad ar lwyfan y byd

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn tynnu sylw at bwysigrwydd perthnasoedd byd-eang Cymru, o ddatlu gwahanol ddiwylliannau a chroesawu rhyngwladoldeb.

Mae gan y Comisiwn Brenhinol rôl bwysig i'w chwarae o ran cyflwyno Cymru i'r byd.

Hoffwn i'r Comisiwn Brenhinol:

- Datblygu partneriaethau diwylliannol rhyngwladol sy'n dod â budd i Gymru, annog ymgysylltu â hanesion amrywiol, a gwella proffil rhyngwladol Cymru;
- Ystyried cyfleoedd ar gyfer rhaglenni cyfnewid dysgu;
- Sicrhau'r defnydd gorau o dechnoleg ddigidol, digideiddio a digwyddiadau digidol yn eich gweithgareddau allgymorth fel ffordd o alluogi ymgysylltu byd-eang â diwylliant Cymru;
- Ymgysylltu â'r diaspora Cymreig.

Atodiad B: Y Cyd-destun Strategol

Blaenoriaethau, Amcanion ac Ymrwymadau Strategol Eraill

Yn ogystal â'r hyn y gellir ei gyflawni yn Atodiad A, gallai gwaith y Comisiwn Brenhinol hefyd chwarae rhan bwysig wrth gyfrannu at flaenoriaethau polisi eraill Llywodraeth Cymru a'u cyflawni yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau cyffredin yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor hwn o Lywodraeth.

Cymru Wyrddach

Rydym wedi ymrwymo i fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd a natur. Mae Llywodraeth Cymru wedi nodi ei hymrwymiad i gyflawni allyriadau sero net erbyn 2050 ac mae wedi cyhoeddi ei chynllun Sero Net Cymru Gyfan: [Gweithio Gyda'n Gilydd i Gyrraedd Sero Net](#) (2021-2025). Ein huchelgais yw y bydd y sector cyhoeddus yn garbon niwtral erbyn 2030, gan arwain y ffordd o ran darparu Cymru Sero Net. Er mwyn cefnogi'r gwaith hwn, rydym wedi cyhoeddi [Canllaw Adrodd Sero Net y Sector Cyhoeddus](#) a bydd map Llwybr y Sector Cyhoeddus yn darparu fframwaith clir ar gyfer sut y bydd y sector yn cyflawni sero net erbyn 2030.

Yn ogystal â lleihau allyriadau, mae angen i ni hefyd feithrin gwydnwch i effeithiau newid yn yr hinsawdd er mwyn sicrhau y gallwn barhau i ddarparu ein gwasanaethau cyhoeddus allweddol. Cyhoeddodd y Pwyllgor Newid yn yr Hinsawdd ei drydydd Asesiad Risg newid yn yr Hinsawdd ar gyfer y DU, sy'n tynnu sylw at amrywiaeth o risgiau a chyfleoedd i'r amgylchedd, cymunedau a busnesau sy'n deillio o hinsawdd sy'n newid. Rhaid i Sector Cyhoeddus Cymru ddangos ei fod wedi deall ac ystyried y risgiau a'r chyfleoedd wrth ddarparu ei wasanaethau.

Yn y cyd-destun hwn, rwy'n ymwybodol bod y Comisiwn Brenhinol wedi chwarae rhan bwysig yn natblygiad cynllun ymaddasu'r sector amgylchedd hanesyddol (SAP), ac rwy'n awyddus i weld y Comisiwn Brenhinol yn parhau i gyfrannu drwy gamau gweithredu a chyflawni'r cynllun.

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ['Y Tu Hwnt i Ailgylchu – strategaeth i wireddu'r economi gylchol yng Nghymru'](#), sy'n amlinellu ein nodau i fod yn ddiwastraff erbyn 2050 ac ar gyfer gwneud effeithlonrwydd adnoddau yn rhan o ddiwylliant Cymru. Mae symud i economi gylchol yn hanfodol er mwyn cyflawni camau amgylcheddol allweddol.

Cymru Decach

Mae'r Rhaglen Lywodraethu yn dangos sut yr ydym yn bwriadu sicrhau'r tegwch mwyaf posibl i bawb a dileu anghydraddoldeb ar bob lefel o gymdeithas. Mae'n edrych ar sut y byddwn yn mynd i'r afael ag achosion systemig anghydraddoldeb o bob math.

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, byddwn yn cyhoeddi Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb Hiliol (REAP) newydd i Gymru, a chynllun gweithredu ar gyfer hyrwyddo cydraddoldeb LGBTQ+ yng Nghymru. Dylid darllen y cynlluniau gweithredu hyn ochr yn ochr â'n Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Ein Cynllun Cydraddoldeb Rhywedd a'n Fframwaith Gweithredu ar Anabledd. Fe'u cynlluniwyd i sicrhau newid parhaus yn y tymor byr, canolig a hir, a rhaid i'n cyrff a noddir ddangos ymateb clir a rhagweithiol i gyflawni'r nodau a nodir yn y cynlluniau hyn.

Rydym eisoes wedi cynnal archwiliad o wasanaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer y gymuned B/byddar ac mae'r Rhaglen Lywodraethu hefyd yn ymrwmo i gymryd camau i gefnogi pobl anabl. Mae llawer i'w wneud o hyd i'w galluogi i ymgysylltu â diwylliant a rhaid i hyn fod yn flaenoriaeth.

Rydym wedi ymrwmo i estyn allan at grwpiau agored i niwed Cymru ac ymgysylltu â hwy, gan sicrhau bod Cymru'n genedl sy'n ystyriol o oedran, ac na ddylai tlodi, anfantais gymdeithasol, afiechyd ac anabledd fod yn rhwystr rhag cymryd rhan. Dylai cyrff a noddir gan Lywodraeth Cymru adolygu eu gwaith gyda'r grwpiau hyn yn gyson a dylent fod yn enghreifftiau o arfer da o ran ehangu mynediad a mynd i'r afael ag allgáu cymdeithasol.

Cymru Iachach

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod diwylliant, y celfyddydau a chwaraeon yn cynnig ffordd o wella iechyd a lles cenedl. Felly, rhaid i gyfranogiad barhau i fod yn faes ffocws. Hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn ymgysylltu â rhanddeiliaid newydd ac amrywiol, gan weithio gyda chynulleidfaoedd a chymunedau heb gynrychiolaeth ddigonol, a mynd ati i fynegi'r cysylltiad rhwng eich gwaith ac iechyd a lles pobl Cymru.

Strategaethau eraill a deddfwriaeth bresennol

Mae **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** yn parhau i fod yn sbardun pwysig i'n blaenoriaethau llesiant a'n nodau a rennir yng Nghymru. Mae'r amcanion llesiant a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn bodoli i gefnogi a gwella'r gwaith o gyflawni'r nodau hyn dros y tymor newydd hwn o lywodraeth.

Mae ein **Cynllun Gweithredu Economaidd** yn seiliedig ar yr egwyddor o fuddsoddi cyhoeddus gyda phwrpas cymdeithasol. Yn ganolog i'r Cynllun mae'r Contract Economaidd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r rhai sy'n cael buddsoddiad gan Lywodraeth Cymru ddangos twf cynhwysol, gwaith teg, hybu iechyd (gyda phwyslais arbennig ar iechyd meddwl), sgiliau a dysgu yn y gweithle, a chynnydd o ran lleihau ôl troed carbon.

Mae ein hymrwymiad i waith teg a chynaliadwyedd a diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol yn cynnwys cyflawni gwarant y person ifanc ac addewid o greu 125,000 o

brentisiaethau pob oed. Disgwyliaf ichi chwilio am gyfleoedd i gyfrannu at y Warant i Bobl Ifanc a'n nod o ddarparu 125,000 o brentisiaethau drwy gydol tymor y Llywodraeth.

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ymrwmo i gryfhau'r Contract Economaidd hwn a byddwn yn parhau i fonitro eich cynnydd o ran cyflawni yn erbyn pileri'r cynllun hwn.

Nod ein **Contract Diwylliannol** yw sicrhau bod gan gyllid cyhoeddus ar gyfer diwylliant a chreadigrwydd ddibenion cymdeithasol, diwylliannol ac economaidd. Wrth wraidd y Contract Diwylliannol mae pedwar ymrwymiad gan gynnwys gwella amrywiaeth byrddau, gweithlu a rhaglenni gwaith sefydliadau ochr yn ochr â chyfleoedd cynyddol i artistiaid unigol a gweithwyr llawrydd creadigol.

Mae [Strategaeth Ryngwladol](#) Llywodraeth Cymru yn amlinellu tri uchelgais blaenoriaeth, ein partneriaethau presennol a'n perthnasoedd rhyngwladol â blaenoriaeth. Dylai cyrff a noddir gan Ddiwylliant, y Celfyddydau a Chwaraeon weithio'n agos gyda Thîm Cysylltiadau Rhyngwladol Llywodraeth Cymru yn ystod y tymor hwn o lywodraeth i arwain a chyfrannu at ymgyrchoedd, rhaglenni a phrosiectau sy'n helpu Cymru i sefyll allan ar lwyfan y byd.

Dylai gweithio gyda'r diaspora Cymreig a chyda phartneriaid rhyngwladol wedi'u targedu er budd economaidd, diwylliannol a chymdeithasol cyffredinol gael eu hadlewyrchu yn eich cynlluniau strategol a gweithredol.

Mae'r Comisiwn Brenhinol yn bartner pwysig o ran twristiaeth Cymru. Mae datblygu'r cynnig twristiaeth diwylliannol yn parhau i fod yn flaenoriaeth a dylid adlewyrchu ['Croeso i Gymru – Blaenoriaethau ar gyfer economi ymwelwyr 2020-2025'](#) yn eich cynllunio busnes.

Yr Iaith Gymraeg

Mae [strategaeth Cymraeg 2050](#) yn parhau i fod yn faes ffocws yn ein hymdrechion i gyrraedd y nod llesiant o gael iaith Gymraeg ffyniannus, ac o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Rwy'n disgwyl i'r Gymraeg gael ei gwreiddio'n drwyadl ym mhopeth a wnewch, gan ddatlu dwyieithrwydd a galluogi pobl Cymru i ddefnyddio'r iaith fel rhan o'u bywydau bob dydd. Bydd canlyniadau Cyfrifiad 2021 yn hysbys yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, a byddwn yn diweddarau rhaglen waith Cymraeg 2050 ar gyfer y strategaeth, ond bydd y tair prif thema yn parhau – cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg, cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg, a chreu amodau ffafriol lle gall y Gymraeg ffynnu.

Strategaeth ddiwylliannol

Yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth byddwn yn creu ac yn cyhoeddi strategaeth ddiwylliannol newydd i Gymru a fydd yn diffinio ein blaenoriaethau diwylliannol ar gyfer y blynyddoedd i ddod. Fel partneriaid allweddol, hoffwn weld y cyrff a noddir yn fy mhortffolio yn cymryd rhan yn y gwaith o ddatblygu'r strategaeth newydd ac, ar ôl ei gyhoeddi, dylai'r strategaeth fod yn sail i lawer o'ch gweithgarwch cynllunio a gweithredol hirdymor.

Bydd Strategaeth Buddsoddi yn Seilwaith Cymru newydd hefyd yn cael ei datblygu yn ystod y tymor hwn o Lywodraeth, gan gysylltu penderfyniadau ar fuddsoddi cyfalaf â chyflawni canlyniadau strategol allweddol. Disgwylir y bydd derbynwyr grantiau cyfalaf yn darparu tystiolaeth feintiol sy'n dangos sut mae'r buddsoddiad yn helpu i gyflawni'r canlyniadau hynny.

Strategaeth Ddigidol i Gymru

Mae'r Strategaeth Ddigidol yn ceisio trawsnewid gwasanaethau cyhoeddus yn wirioneddol ddigidol ac mae'n rhoi cyfle i gefnogi'r ffyrdd o weithio a ddisgrifir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Hoffwn ichi sicrhau bod eich holl wasanaethau ar gael ar-lein cyn belled ag y bo modd, ac y bydd pobl yn dewis defnyddio'r gwasanaethau hyn oherwydd eu bod wedi'u cynllunio'n dda ac yn hawdd eu defnyddio. Nodwch gyfleoedd i weithio gyda phartneriaid yn y sector treftadaeth ddiwylliannol ar fentrau digidol i hyrwyddo defnydd o'ch casgliadau a'ch adnoddau ac i hyrwyddo dysgu, addysg a mwynhad.